

Pradžia>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Šeimos išlaikymas**Šeimos išlaikymas**

Rumunija

1 Ką praktikoje reiškia sąvokos „išlaikymas“ ir „išlaikymo pareiga“? Kokie asmenys turi mokėti išlaikymo išmoką kitam asmeniui?

Teisinė pareiga teikti išlaikymą yra įstatyme asmeniui nustatytas reikalavimas teikti kitam asmeniui reikalingas pragyvenimo lėšas, įskaitant lėšas dvasinių poreikių patenkinimui, ir, jeigu tėvai turi prievolę išlaikyti savo nepilnamečius vaikus, vaikų auklėjimui, švietimui ir profesiniam mokymui reikalingas lėšas. Išlaikymo prievolę turi sutuoktiniai, tiesiosios linijos giminaičiai, broliai ir seserys ir tam tikri kiti įstatyme nurodyti asmenys (Rumunijos civilinio kodekso 516 straipsnis).

Išlaikymo prievolę turi buvę sutuoktiniai (Civilinio kodekso 398 straipsnis). Šios prievolės nereikėtų painioti su kompensacija arba nuostolių atlyginimu. Sutuoktinis, kuris prisidėjo prie kito sutuoktinio vaiko išlaikymo, turi prievolę išlaikyti tą vaiką, kol jis yra nepilnametis, tačiau tik tuo atveju, jeigu vaiko tikrieji tėvai yra mirę, paskelbti dingusiais be žinios arba nepasiturintys (Civilinio kodekso 517 straipsnio 1 dalis). Savo ruožtu vaikas gali būti įpareigojamas teikti išlaikymą asmeniui, kuris jį išlaikė 10 metų (Civilinio kodekso 517 straipsnio 2 dalis).

Asmens, kuris turėjo prievolę išlaikyti nepilnametį arba teikė išlaikymą neturėdamas teisinės pareigos tai daryti, įpėdiniai privalo, atsižvelgiant į jų paveldėtą turtą, toliau mokėti išlaikymą, jeigu nepilnamečio tėvai yra mirę, paskelbti dingusiais be žinios arba nepasiturintys, tačiau tik tol, kol išlaikymą gaunantis asmuo yra nepilnametis.

2 Iki kokio amžiaus vaikas gali gauti išlaikymą? Ar skiriasi nuostatos dėl nepilnamečių ir suaugusiųjų išlaikymo?

Tėvų ir vaikų išlaikymo prievolę reglamentuoja Civilinio kodekso 499 ir 525 straipsniais. Vaikai, kurie iš savo tėvų reikalauja išlaikymo, net jeigu turi turto, laikomi nepasiturinčiais, jeigu dirbdami darbą negali savęs išlaikyti. Tačiau jeigu tėvai neturi galimybių teikti išlaikymą nesukeldami pavojaus savo pragyvenimui, šeimos teismas gali sutikti, kad išlaikymas būtų teikiamas pardavus vaiko turtą, išskyrus griežtai būtinus daiktus.

Tėvai turi prievolę išlaikyti pilnametį (18 metų) studijas tęsiantį vaiką iki tų studijų pabaigos, bet ne ilgiau, nei iki jis sulaukia 26 metų.

3 Ar tam, kad asmeniui būtų skirtas išlaikymas, jis turi kreiptis į kompetentingą valdžios instituciją ar teismą? Kokius svarbiausius dalykus reikėtų žinoti apie šią procedūrą?

Ieškovas, kuris yra kreditorius, privalo kreiptis į jurisdikciją turintį savo arba atsakovo, kuris yra skolininkas, nuolatinės gyvenamosios vietos teismą. Prašymas dėl išlaikymo gali būti teikiamas atskirai arba nagrinėjant santuokos nutraukimo, tėvystės nustatymo, tėvų valdžios vykdymo nepilnamečiam vaikui arba nepilnamečio nuolatinės gyvenamosios vietos nustatymo bylą. Teismo pirmininko nutartimi gali būti taikomos laikinosios priemonės, kurios galioja iki byloje priimamas sprendimas iš esmės. Byla pirmąją instanciją nagrinėjama keliais etapais. Rašytiniame etape pareiškiamas ieškinys, atsiliepiamas į ieškinį ir priešieškinis; gali būti taikomos apsaugos priemonės, pvz., turto suvaržymas arba areštas, galiausiai šalims įteikiamas šaukimas į teismą ir nusiunčiami procesiniai dokumentai. Žodinį etapą sudaro teisminis bylos nagrinėjimas, per kurį galima pateikti procesinius prieštaravimus ir renkami įrodymai. Po to vyksta nagrinėjimo etapas ir priimamas teismo sprendimas.

Jeigu santuoka nutraukiama bendru sutikimu, kurį gali patvirtinti notaras, sutuoktiniai gali susitarti dėl visų santuokos nutraukimo pasekmių, įskaitant kiekvieno iš tėvų įnašą padengiant vaikų auklėjimo, švietimo, studijų ir profesinio mokymo išlaidas.

4 Ar prašymą galima pateikti giminaičio (jei taip, koks glaudus turi būti giminystės ryšys) arba vaiko vardu?

Iš esmės bylose dėl išlaikymo išmokos šalims gali būti atstovaujama. Tačiau jeigu prašymas dėl išlaikymo pateikiamas santuokos nutraukimo byloje, sutuoktiniams, nagrinėjant prašymą nutraukti santuoką, gali būti atstovaujama tik tam tikrais atvejais, kurie aiškiai nurodyti Civilinio proceso kodekso 920 straipsnyje.

Jeigu pateikiamas atskiras prašymas nustatyti ar padidinti / sumažinti išlaikymo išmoką, šalims įprastu būdu gali atstovauti advokatas arba kitas atstovas; jeigu šaliai atstovauja ne advokatas, šis teisme negali sakyti baigiamosios kalbos. Nepilnamečiui atstovauja jo teisinis atstovas (vienas iš tėvų arba išimtiniais atvejais – kitas tėvų valdžią įgyvendinantis asmuo). Prašymą dėl pilnametystės sulaukusio vaiko išlaikymo tas vaikas pateikia asmeniškai.

5 Jei asmuo ketina pareikšti ieškinį, kaip jam sužinoti, kuris teismas yra kompetentingas?

Teritorinę jurisdikciją turintis teismas (atsakovo, kuris yra skolininkas, arba ieškovo, kuris yra kreditorius, gyvenamosios vietos teismas) gali būti nustatomas atsižvelgiant į Rumunijos teisminį atlasą, kuris skelbiamas Teisingumo ministerijos teismų portale: <https://portal.just.ro/SitePages/acasa.aspx>.

6 Ar ieškovas, pareiškdamas ieškinį teisme, turi veikti per tarpininką (pvz., advokatą, centrinę ar vietos instituciją ir pan.)? Jeigu ne, kokios yra procedūros?

Ne, nes pareiškėjas neprivalo turėti atstovo arba samdytis advokatą.

7 Ar už ieškinio pareiškimą teisme mokami mokesčiai? Jei taip, kokio maždaug dydžio? Jeigu ieškovo finansiniai ištekliai nepakankami, ar jis gali gauti teisinę pagalbą bylinėjimosi išlaidoms padengti?

Pagal Nepaprastojo vyriausybės potvarkio Nr. 80/2013 dėl žyminių mokesčių 15 straipsnio e punktą už prašymus dėl išlaikymo išmokos nustatymo ar pakeitimo imamas 20 RON mokestis. Naudotis advokato atstovavimo paslaugomis nėra privaloma. Jeigu atitinkama šalis negauna pakankamai pajamų, ji gali prašyti teisinės pagalbos, kurią skyrus sumokami advokato mokesčiai arba atlyginamos kitos bylos nagrinėjimo išlaidos.

8 Kokių rūšių išlaikymą teismas dažniausiai priteisia? Kaip apskaičiuojama išlaikymo suma? Ar pasikeitus materialinei ar šeiminei padėčiai teismo sprendimas gali būti peržiūrimas? Jei taip, kokia tvarka tai daroma (pvz., pagal automatinio indeksavimo sistemą)?

Išlaikymas priteisiamas atsižvelgiant į pareiškėjo poreikius ir asmens, turinčio mokėti išlaikymą, lėšas. Iš esmės išlaikymas priteisiamas natūra, kad būtų užtikrintos pragyvenimui reikalingos priemonės. Tačiau dažniausiai teismai praktikoje priteisia išlaikymo išmokas, kurios mokamos grynaisiais pinigais, ir nustato fiksuotą tokios išmokos dydį arba nurodo, kokia procentinė skolininko mėnesio pajamų dalis turi būti atskaičiuojama (Civilinio kodekso 530 straipsnis). Pagal įstatymą fiksuotas išlaikymo išmokos dydis kiekvieną ketvirtį tikslinamas atsižvelgiant į infliaciją.

Jeigu išlaikymą turi mokėti vienas iš tėvų, jo dydis gali siekti iki ketvirtadalio to tėvo (motinos) gryųjų mėnesio pajamų, jeigu išlaikomas vienas vaikas, trečdalis, jeigu išlaikomi du vaikai, ir pusė, jeigu išlaikomi trys ar daugiau vaikų. Pagal įstatymą vaikams priklausančio išlaikymo dydis, atsižvelgiant į bet kokį kitiems asmenims mokamą išlaikymą, negali viršyti pusės išlaikymo prievolę turinčio asmens gryųjų mėnesio pajamų (Civilinio kodekso 529 straipsnis). Pasikeitus išlaikymą teikiančio asmens turimų lėšų dydžiui arba išlaikymą gaunančio asmens poreikiams, šeimos teismas, iškeldamas naują bylą, gali padidinti arba sumažinti išlaikymo išmoką arba, kai reikia, liepti nutraukti išmokų mokėjimą (Civilinio kodekso 531 straipsnis).

9 Kaip ir kam mokamas išlaikymas?

Išlaikymo prievolė vykdoma natūra, siekiant užtikrinti pragyvenimui reikalingas priemones ir, kai reikia, padengti ugdymo, švietimo, profesinio mokymo ar studijų išlaidas (Civilinio kodekso 530 straipsnis). Jeigu natūra teikiama išlaikymo prievolė nevykdoma savanoriškai, šeimos teismas nurodo ją vykdyti mokant išlaikymo išmoką grynaisiais pinigais. Išlaikymo išmokos dydis gali būti fiksuotas arba nustatomas kaip išlaikymo prievolę turinčio asmens grynųjų mėnesio pajamų procentinis dydis.

Išlaikymo išmoka mokama reguliariai šalių sutartomis dienomis arba, jeigu šalys nesusitaria, teismo sprendimu nustatytomis dienomis. Šalys gali susitarti arba, jeigu yra pagrįstų priežasčių, teismas gali nuspręsti, kad išlaikymo išmoka, skirta asmeniui, turinčiam teisę gauti išlaikymą, ilgesnio laikotarpio arba viso laikotarpio, kuriuo priklauso mokėti išlaikymą, poreikiams patenkinti, būtų sumokama iš anksto kaip vienkartinė suma, jeigu skolininkas, kuris turi mokėti išlaikymą, turi šiai prievolei įvykdyti reikalingų lėšų (Civilinio kodekso 533 straipsnis).

Nepilnamečiui priteista išlaikymo išmoka mokama nepilnamečio teisiniam atstovui.

10 Jei atitinkamas asmuo (skolininkas) nemoka geranoriškai, kokiomis priemonėmis galima priversti jį mokėti?

Kadangi išlaikymo išmoka paprastai priteisiama grynaisiais pinigais, ji dažniausiai išieškoma suvaržant teises į darbo užmokestį (mėnesio pajamas).

Priverstinis skolininko kilnojamojo ir nekilnojamojo turto pardavimas yra rečiau taikomas išlaikymo išieškojimo būdas.

11 Trumpai aprašykite priverstinio išieškojimo apribojimus, visų pirma skolininkų apsaugos nuostatas ir jūsų šalies vykdymo užtikrinimo sistemoje taikomus kitus apribojimus ar senaties terminus.

Kalbant apie išlaikymo išmokų išieškojimą pažymėtina, jog Civilinio proceso kodekso 728 straipsnyje nustatyta, kad, išieškant išlaikymo išmokas, vykdydamas gali būti nukreipiamas ne daugiau kaip į pusę skolininko nuolatinių grynųjų mėnesio pajamų. Jeigu dėl tos pačios sumos vykdomos kelios išieškojimo procedūros, faktinė išieškoma suma negali būti didesnė nei pusė grynųjų mėnesio pajamų, nepaisant reikalavimų pobūdžio.

Jeigu kreditorius tuo pat metu pateikia prašymus areštuoti keletą kilnojamojo ar nekilnojamojo turto objektų, kurių vertė aiškiai viršija pareikštą reikalavimą, vykdydamas užtikrinimo teismas gali riboti vykdydamas užtikrinimą tik tam tikro turto atžvilgiu (Civilinio proceso kodekso 701 straipsnis).

Priverstinis išieškojimas baigiasi, kai, pvz., vykdydamas užtikrinimo nutartyje nurodyta prievolė visiškai įvykdoma ir sumokami vykdydamas užtikrinimo mokesčiai, taip pat kai vykdydamas užtikrinimo veiksmų negalima atlikti arba tęsti dėl turto, į kurį gali būti nukreiptas išieškojimas, nebuvimo arba negalėjimo tokio turto paruoti, ir kai vykdydamas užtikrinimas nutraukiamas (Civilinio proceso kodekso 702 straipsnis).

Teisei pradėti vykdydamas užtikrinimą taikomas trejų metų ieškinio senaties terminas. Apeliacinis skundas dėl priverstinio išieškojimo gali būti paduodamas vykdydamas užtikrinimo teismui. Kompetentingas teismas gali sustabdyti vykdydamą, iki bus priimtas sprendimas dėl apeliacinio skundo (Civilinio proceso kodekso 719 ir kiti straipsniai).

Jeigu vykdydamas užtikrinimo nutartis panaikinama arba nutraukiamas pats vykdydamas užtikrinimas, suinteresuotoji šalis turi teisę į vykdydamas užtikrinimo panaikinimą, kad būtų atkurta iki jo buvusi padėtis (Civilinio proceso kodekso 723 ir kiti straipsniai).

12 Ar yra organizacija ar valdžios institucija, galinti padėti išieškoti išlaikymą?

Netaikoma.

13 Ar organizacijos (valstybės ar privačios) gali anksčiau sumokėti visą ar dalį išlaikymo už skolininką?

Netaikoma.

14 Jeigu ieškovas yra šioje valstybėje narėje, o skolininko gyvenamoji vieta – kitoje šalyje:

14.1 Ar kuri nors šios šalies valdžios institucija ar privati organizacija gali suteikti ieškovui pagalbą?

Pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 4/2009, 2007 m. Hagos konvenciją arba 1956 m. Niujorko konvenciją pareiškėjas savo prašymą dėl išlaikymo gali pateikti per Rumunijos teisingumo ministeriją, jeigu skolininkas gyvena ES valstybėje narėje, kuri yra 2007 m. Hagos konvencijos arba 1956 m. Niujorko konvencijos susitaranti šalis.

14.2 Jei taip, kaip su šia valdžios institucija ar privačia organizacija susisiekti?

Rumunijos teisingumo ministerija

Strada Apolodor 17, Sector 5, Bucharest 050741

Tarptautinės teisės ir teismo bendradarbiavimo direktoratas (*Direcția Drept Internațional și Cooperare Judiciară*)

Faksas: +40372041079 arba +40372041084. El. pašto adresas: ddit@just.ro

15 Jeigu skolininkas yra šioje valstybėje narėje, o ieškovas – kitoje:

15.1 Ar kuri nors šios šalies valdžios institucija ar privati organizacija gali suteikti ieškovui pagalbą?

Ne; pareiškėjas privalo susisiekti su savo šalies centrine perduodančiąja institucija, kuri paskirta pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 4/2009, 2007 m. Hagos konvenciją arba 1956 m. Niujorko konvenciją.

Skolininko šalies centrinė perduodančioji institucija vėliau gali susisiekti su Rumunijos centrine gaunančiąja institucija:

Rumunijos teisingumo ministerija – dėl prašymų, pateiktų pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 4/2009 ir 2007 m. Hagos konvenciją, arba

Bukarešto advokatų asociacija (*Baroul București*) – dėl prašymų, pateiktų pagal 1956 m. Niujorko konvenciją.

Tuomet prašymas pateikiamas kompetentingam teismui.

Užsienyje gyvenantis skolininkas prašymą gali asmeniškai arba per advokatą įteikti Rumunijos teismui, turinčiam jurisdikciją pagal atsakovo arba skolininko gyvenamąją vietą.

15.2 Jei taip, kaip su šia valdžios institucija ar privačia organizacija susisiekti ir kokią paramą galima gauti?

Užsienyje gyvenantis skolininkas pareiškėjas prašymą gali asmeniškai arba per advokatą įteikti Rumunijos teismui, turinčiam jurisdikciją pagal atsakovo arba skolininko gyvenamąją vietą. Kompetentingų Rumunijos teismų kontaktinius duomenis galima rasti teismų portale <https://portal.just.ro/SitePages/acasa.aspx>, o šių teismų jurisdikciją galima nustatyti pagal atsakovo arba skolininko gyvenamąją vietą.

16 Ar šioje valstybėje narėje taikomas 2007 m. Hagos protokolas?

Taip; pagal Rumunijos civilinio kodekso 2612 straipsnį išlaikymo prievolei taikytina teisė nustatoma vadovaujantis Europos Sąjungos teise, t. y. pagal 2007 m. lapkričio 23 d. Hagos protokolą dėl išlaikymo prievolių taikytinos teisės.

17 Jei 2007 m. Hagos protokolas šioje valstybėje narėje netaikomas, kaip, vadovaujantis joje taikomomis tarptautinės privatinės teisės nuostatomis, nustatoma ieškiniui dėl išlaikymo taikytina teisė? Kokios tai tarptautinės privatinės teisės nuostatos?

Netaikoma.

18 Kaip, vadovaujantis išlaikymo reglamento V skyriaus struktūra, reglamentuojama teisė kreiptis į teismą dėl tarpvalstybinės bylos ES mastu?

Istatyme Nr. 36/2012 dėl tam tikrų priemonių, būtinų taikant tam tikrus Europos Sąjungos Tarybos reglamentus ir sprendimus ir kitus tarptautinės privatinės teisės dokumentus išlaikymo prievolių srityje, nustatyta, kad, gavusi prašymą dėl išlaikymo arba konkrečių priemonių, Teisingumo ministerija jį persiunčia nagrinėti kompetentingai institucijai arba įstaigai, tvarkančiai asmens duomenis, kompetentingai vietos advokatų asociacijai, Teismo vykdydamas pareigūnų rūmams arba, kai tinkama, kompetentingam teismui.

Jeigu prašymai teikiami per centrinę instituciją pagal reglamento 46 straipsnį, išlaikymo prievolių ieškovams, kurie dar nesulaukė 18 metų arba tęsia studijas, tačiau nėra vyresni nei 21 metų, ir išlaikymo prievolių ieškovams, kurie priklauso pažeidžiamų asmenų grupėms, gali būti suteikta visapusiška nemokama teisinė pagalba.

Teisingumo ministerija iš užsienio gautus prašymus nusiunčia tiesiogiai kompetentingai vietos advokatų asociacijai. Advokatų asociacijos pirmininkas skubos tvarka *ex officio* priima privalomą sprendimą, kuriuo paskiria advokatą. Paskirtasis advokatas prašo skirti teisinę pagalbą, įskaitant teismo vykdymo užtikrinimo pareigūno mokesčio sumokėjimą.

Vėliau, gavęs vykdymo užtikrinimo nutartį, paskirtasis advokatas prašo teismo skirti teisinę pagalbą – sumokėti teismo vykdymo užtikrinimo pareigūno mokesť. Advokatas prašymą vykdyti išieškojimą, vykdomąjį dokumentą ir advokatų asociacijos pirmininko sprendimą pateikia kompetentingam vietos teismo vykdymo užtikrinimo pareigūnui.

19 Kokiomis priemonėmis šioje valstybėje narėje užtikrinama, kad būtų vykdoma išlaikymo reglamento 51 straipsnyje nurodyta veikla?

Rumunija priėmė *Istatymą Nr. 36/2012 dėl tam tikrų priemonių, būtinų taikant tam tikrus Europos Sąjungos Tarybos reglamentus ir sprendimus ir kitus tarptautinės privatinės teisės dokumentus išlaikymo prievolių srityje*.

Rumunijos centrine perduodančia institucija paskirta Teisingumo ministerija, kuri perduoda pagal reglamento 53 ir 56 straipsnius pateiktus prašymus. Iš kreditoriaus ar skolininko gavusi reikalingus pagrindžiančius dokumentus, Teisingumo ministerija užpildo prašymo A dalį ir gali padėti kreditoriui arba skolininkui užpildyti B dalį.

Teisingumo ministerija yra prašomoji centrinė institucija, įgaliota gauti prašymus dėl konkrečių priemonių ir išlaikymo. Gavusi prašymus, ji juos nusiunčia nagrinėti kompetentingai institucijai arba įstaigai, tvarkančiai asmens duomenis, kompetentingai vietos advokatų asociacijai, Teismo vykdymo užtikrinimo pareigūnų rūmams arba, kai tinkama, kompetentingam teismui.

Šis tinklalapis priklauso portalui [Jūsų Europa](#).

Laukiame jūsų [atsiliepimų](#) apie tai, kiek naudinga pateikta informacija.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Paskutinis naujinimas: 16/08/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.